

П Р А В И Л А
ЗА ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

на

ДОГОВОРЕН ФОНД
“ПРАЙМ АСЕТС”

С настоящите правила се урежда организационната структура и нивата на отговорност по управлението на риска в ДФ “ПРАЙМ АСЕТС” (Фонда) организиран и управляван от УД „Реал Финанс Асет Мениджмънт”АД (Управляващо дружество), правилата и процедурите за установяване, оценяване, управление и наблюдение на рисковете, на които са изложени или могат да бъде изложени инвестициите на Фонда.

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (изм. 25.01.2021 г.) Настоящите правила регламентират модела за идентифициране, измерване, анализ и управление на рисковете, свързани с инвестиционния портфейл на ДФ “ПРАЙМ АСЕТС”, управляван от УД “Реал Финанс Асет Мениджмънт”АД. Оценката и управление на риска на Фонда се уреждат и в Политиката за провеждане на стрес-тестове върху ликвидността, в Политиката за предвиждане на загубите от активи получени като обезпечение, Политика за обезпеченията и реинвестирането на паричните обезпечения.

Чл. 2. Правилата за управление на риска са част от инвестиционната политика на Фонда, която е описана в общите му правила.

Чл. 3. Управляващото дружество идентифицира и измерва всички рискови фактори, свързани с отделните инструменти в инвестиционния портфейл на Фонда, след което измерва общата експозиция на портфейла към тези фактори и взема решения за лимити, толерантност и управление на рисковете на портфейлно ниво.

Чл. 3а. (нов 25.01.2021 г.) Рисковият профил на ДФ “ПРАЙМ АСЕТС” е умерен към високорисков. Фондът инвестира предимно на българския капиталов пазар като дяловете му са деноминирани в лева.

II. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Чл. 4. (1) (изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Организационната структура в Управляващото дружество, свързана с управлението на риска включва:

1. Съвет на директорите.
2. Изпълнителните директори.
3. Служители, работещи по договор в Управляващото дружество.
4. Специализирано звено за управление на риска.

(2) Когато организационната структура, определената в ал.1, е друга или се промени, следва да се гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите с цел предотвратяване конфликти на интереси.

Чл. 5. (изм. 29.03.2012 г.) Съветът на директорите има следните отговорности по управление на риска:

1. Приема правила за управление на риска и следи за тяхната актуализация.
2. Определя рисковия профил на Фонда, който управлява. Той може да бъде:
 - Консервативен;
 - Умерено-консервативен;
 - Умерено-рисков;
 - Рисков .
3. Следи за спазването на правилата и участва активно в процеса на управление на риска на Фонда.
4. Контролира рисковите фактори на Фонда чрез обсъждане на отчети, внесени от Изпълнителните директори и взема решения в границите на своите правомощия.
5. Извършва периодичен ежегоден преглед на политиките и стратегиите за управление на рисковете.
6. Взема решения за кадрово, софтуерно и друго осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 6. (изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Изпълнителните директори на Управляващото дружество имат следните отговорности по управлението на риска:

1. Организират работата по правилно провеждане на приетата от Съвета на директорите политика по управление на риска.
2. Контролират спазването на приетите лимити.
3. Създават организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск.
4. Следят за съответствие на използваните от съответните служители процедури по измерване, наблюдение и оценка на риска с приетите вътрешно-дружествени документи от Съвета на директорите.
5. Вземат решения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 7. (1) (изм. 29.03.2012 г., изм. 18.05.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Звеното по управление на риска действа независимо от другите звена в Управляващото дружество, отчита се пряко пред управителния орган и има следните функции:

1. Разработва и прилага системата за управление на риска на Фонда;
2. Изпълнява правилата и процедурите по управление на риска;
3. Гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на Фонда, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна;
4. Изчислява общата рискова експозиция на Фонда, най-малко един път дневно;
5. Консултира Съвета на Директорите на Управляващото дружество относно определянето на рисковия профил на Фонда;
6. Докладва редовно пред Съвета на Директорите на Управляващото дружество и на лицата, осъществяващи надзорни функции, когато е приложимо, относно:
 - съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен Фонда и одобрения за Фонда рисков профил;
 - съответствието на Фонда с вътрешната му система за ограничаване на риска;

- адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци;
7. Докладва редовно пред Съвета на Директорите на Управляващото дружество, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложен Фонда и за текущите или предвиждани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия;
 8. Извършва преглед и подпомага организацията и процедурите за оценка на извънборсовите деривативи.
 9. Изготвя стрес-тестове върху ликвидността на управляваните колективни инвестиционни схеми и други предприятия за колективно инвестиране, съобразно приетата политиката на съответната колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране.
- (2) (нова 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Управляващото дружество осигурява на постоянното звено за управление на риска съответните правомощия и достъп до цялата информация, необходими за изпълнение на функциите му по ал. 1.
- (3) (нова 18.05.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Служителите от постоянното звено за управление на риска трябва да притежават подходяща квалификация за изпълнение на възложените им дейности.
- (4) (нова 14.12.2016 г.) Функцията по управление на риска може да бъде делегирана на трето лице при спазване на изискванията на чл. 106, ал. 1 - 2 и 5 - 6 ЗДКИСДПКИ.

III. ИДЕНТИФИКАЦИЯ И ИЗМЕРВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА И ИНВЕСТИЦИИТЕ

Чл. 8. (1) Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на рисковете има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху инвестициите, включително на рисковете произтичащи от макроикономическата среда.

(2) Процедурите за управление на риска включват:

- а) идентификация на риска;
- б) оценка на риска;
- в) избор на стратегия по отношение на риска;
- г) избор на начини за намаление степента на риска;
- д) контрол нивото на риска.

(3) Оценяването, анализа и мониторинга на рисковите фактори се извършва най-малко веднъж месечно от служителите от отдел „Управление на риска”.

Чл. 9. (изм. 29.03.2012 г.) Рисковите фактори, които оказват влияние върху инвестициите на Фонда, управлявани от управляващото дружество са:

а) пазарен риск - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:

аа) лихвен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга поради изменение на нивото на лихвените проценти.

бб) валутен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от лев

и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или евро.

вв) ценови риск, свързан с инвестиции в акции или други дялови ценни книжа - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

б) кредитен риск – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите в които те извършват дейност;

в) операционен – възможността да се реализират загуби, свързани с грешки или несвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, включително и правен риск;

г) ликвиден риск – възможността от загуби от наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

е) риск от концентрация – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към емитенти, групи свързани емитенти, емитентите един и същ икономически отрасъл или географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби.

Чл.9а. (нов 29.03.2012 г., изм. 18.05.2012 г., изм. 14.12.2016 г.)

Управляващото дружество във връзка с всички рискове, на които е изложен Фонда, предприема следните действия:

1. Установява адекватно документирани организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни;

2. Извършва при необходимост периодични бек-тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел;

3. Извършва при необходимост периодични стрес тестове и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на Фонда;

4. Установява, прилага и поддържа документирана система, представляваща система от вътрешни рискови ограничителни прагове за Фонда, която:

а) осигурява съответствие с неговия рисков профил;

б) указва мерките, прилагани за управление и контрол на съответните рискове за Фонда, отчитайки всички съществени рискове, определени съгласно чл. 37 на Наредба № 44 от 20 октомври 2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове и лицата управляващи алтернативни инвестиционни фондове (Наредба № 44);

5. Гарантира, че текущото равнище на риск на Фонда отговаря на нивото, определено от системата за вътрешните рискови лимити по т. 4;

6. Установява, прилага и поддържа подходящи процедури, които осигуряват предприемането на навременни коригиращи действия в най-добрия интерес на притежателите на дялове, в случай на настъпване на предвиджани/предвидими нарушения на системата за вътрешните рискови лимити по т. 4.

7. Използва техниките и инструментите за оценка и управление на риска посочени в тези правила, както и други техники, позволени от Закона за дейността на на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ), Наредба № 44, Правилата и Проспекта на Фонда.

IV. ПАЗАРЕН РИСК

Чл. 10. (нов 29.03.2012 г.) Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на пазарния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

Чл. 11. (1) (бивш чл. 10, изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество измерва лихвения риск чрез изчисляването на дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. Управляващото дружество използва метода на модифицираната дюрация, за да измери лихвения риск, свързан с всяка ценна книга, базирана на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси, базирани на облигации. Управляващото дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на лихвения риск.

(2) (изм. 29.03.2012 г.) Дългосрочната стратегия за управление на лихвения риск включва определяне на целеви стойности на чувствителността на портфейла към изменението на нивото на лихвените проценти, съгласно инвестиционните цели и политика на Фонда.

(3) (нова 29.03.2012 г.) Краткосрочната стратегия включва ежеседмично определяне на чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти.

Чл. 12. (1) (бивш чл. 11, изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество измерва валутния риск за всяка валута, различна от лев и евро, прилагайки краткосрочна и дългосрочна стратегия.

(2) (изм. 29.03.2012 г.) Дългосрочната стратегия за управление на валутния риск включва измерване чрез използване на историческата волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото спрямо нетната валутна експозиция.

(3) (нова 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Краткосрочната стратегия за управление на валутния риск включва следене на ефективността на предпазването от валутен риск спрямо разпоредбите на Международните стандарти за финансово отчитане.

Чл. 13. (1) (бивш текст на чл. 12 и чл. 13, изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество прилага краткосрочна стратегия за управление на ценовия риск като измерва и анализира получените резултати чрез един от приложимите за съответния пазар на ценни книжа количествени методи:

1. Историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение;
2. β -коефициента към индексите на съответните пазари;
3. При невъзможност за прилагане на точка 1. и 2., Управляващото дружество използва стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар, на който се търгуват дадените акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите. Показателите по тази алинея се изчисляват веднъж в месеца.

(2) Общият риск на портфейла се измерва чрез историческата волатилност на цената на дяловете, измерена чрез стандартно отклонение.

(3) Дългосрочната **стратегия** за управление на ценовия риск включва:

1. оценка на приложимостта и ефективността на използваните методи за измерване на ценовия риск;
2. изготвяне на предложения до Съвета на директорите на Управляващото дружество при установяване на необходимост от промяна на използваните методи за измерване на ценовия риск.

Чл. 13а. (нов 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) (1) Съветът на директорите на управляващото дружество установява, прилага и поддържа от вътрешни рискови ограничителни прагове за всяка колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, която:

а) осигурява съответствие с рисковия профил на Фонда по чл. 5, т. 2;

б) указва мерките, прилагани за управление и контрол на съответните рискове за Фонда, отчитайки всички съществени рискове, определени съгласно чл. 37 от Наредба 44 от 20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове (Наредба № 44).

(2) (Нова 25.01.2021 г.) Рисковият профил на Фонда се определя на база рискови категории съгласно насоките на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA) относно методологията за изчисляване на синтетичния индикатор за риск и доходност. Стойността на рисковата категория на Фонда съответства на степента на волатилност в цената на дяловете на Фонда за определен исторически период, като по-високата рискова категория означава по-голям потенциален риск за инвеститора. Степента на волатилност в цената на дяловете на Фонда е и мярка за пазарен риск.

(3) (Нова 25.01.2021 г.) Преминаването на всеки праг се документира от звеното за управление на риска и се докладва на Съветът на директорите на управляващото дружество. В случай че при преминаването на съответния праг води до нарушение на рисковия профил на Фонда, указан в неговите Правила и Проспект Съветът на директорите следва предприеме коригиращи действия, които да доведат до прекратяване на нарушението при стриктно съблюдаване на интересите на инвеститорите.

V. КРЕДИТЕН РИСК И РИСК НА НАСРЕЩНАТА СТРАНА

Чл. 14. Кредитен риск е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на ценни книжа, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и неочаквани събития в държавите, в които те извършват дейност.

Чл. 15. (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество разглежда три основни вида кредитен риск:

1. Контрагентен риск е рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки. Експозицията на Фонда към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни инструменти може да бъде намалена като се използва обезпечение, което трябва да бъде достатъчно ликвидно.

Обезпечението е ликвидно, ако то може да бъде продадено на цена, която е близка до неговата оценка преди момента на извършване на продажбата.

2. Сетълмент риск е рискът, възникващ от възможността Фонда да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като то е изпълнило задълженията си по дадени сделки към този контрагент. Управляващото дружество измерва този риск чрез стойността на всички неприключили сделки с една насрещна страна като процент от стойността на управлявания портфейл. Не се включват сделките сключени при условие на сетълмент DVP (доставка срещу плащане) и на пазари с функциониращ клирингов механизъм.

3. Инвестиционен кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Управляващото дружество извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на:

- Финансовите отчети на емитента;
- Капиталовата структура на емитента;
- Обезпечението на емисията, в случаите когато емисията е обезпечена;
- Управлението и репутацията на емитента.

Чл. 16. (1) (изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Лимитите за сделки и нивата на риск, **свързани с кредитния риск**, се одобряват от Съвета на директорите на Управляващото дружество по предложение на звеното за управление на риска.

(2) (нова 18.05.2012 г.) Като мярка за намаляване на контрагентния и сетълмент риска, Управляващото дружество избягва сключването на повторни сделки с насрещна страна, която по своя вина е забавила приключването на сделка с активи на Фонда. Управляващото дружество може да сключи сделка с такава насрещна страна по изключение, в случаите когато не е налице друга насрещна страна, с която да се сключи сделка със същите или с по-добри параметри за Фонда.

Чл. 16а. (1) (нов 29.03.2012 г.) Управляващото дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна.

(2) Краткосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. текуща и последваща оценка на кредитния риск на дълговите финансови инструменти в портфейла на Фонда чрез качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на емитента, обезпечението на емисията, управлението и репутацията на емитента или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг за целите на оценката.

2. текуща и последваща оценка на кредитния риск на насрещната страна по извънборсови сделки посредством качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на контрагентите по извънборсови сделки, предоставеното обезпечението (в случай на наличие на такова), управлението и репутацията на съответния контрагент или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг;

3. проследяване стойността и честотата на неприключилите сделки с даден контрагент;
4. ежедневен контрол спазването на законовите и приетите вътрешни лимити за концентрация към кредитен риск;
5. постоянно наблюдение на развитието и взаимовръзките между пазарите и икономиката, което улеснява идентифицирането на потенциални рискове от концентрации на кредитен риск (както на ниво група, така и на самостоятелна основа) и факторите, които ги предизвикват.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. изграждане на адекватни системи за управление на информацията, които да позволяват идентифициране на концентрации на кредитен риск и риск на насрещната страна;
2. определяне на вътрешни лимити за концентрация на кредитен риск, в съответствие с инвестиционните цели и политика на Фонда, при необходимост и по преценка на отдел „Управление на риска” и отдел „Управление на портфейли и колективни инвестиционни схеми”;
3. реструктуриране на портфейла на Фонда в случаите на установен риск от влошаване платежоспособността на даден емитент или контрагент или група емитенти или контрагенти, установена прекомерна концентрация на кредитен риск и др. Портфейлът на Фонда се реструктурира по предложение на отдел „Управление на риска”, съгласувано с отдел „Управление на портфейли и колективни инвестиционни схеми”.

VI. ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

Чл. 17 (1) Управляващото дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на операционния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

(2) (изм. 29.03.2012 г.) Дългосрочната стратегия предвижда следните принципи при управлението на операционния риск:

1. Идентифициране на основните рискови идентификатори и представянето им пред Съвета на директорите на Управляващото дружество.
2. Създаване на карта на процесите в дружеството, както и правила за разпределението на задачите и отговорностите на звената при всеки един от процесите.
3. Измерване статистически на точките, в които са концентрирани най-много събития.
4. Усъвършенстване на организацията, създавайки ясни правила и инструкции за всеки един от процесите.
5. Изготвяне на стратегия за редуциране на риска, чрез сключване на застраховки и други механизми за прехвърляне на риска.
6. Изготвянето на правила за сътрудничество с Отдела за нормативно съответствие на Управляващото дружество.
7. Определяне на служителите, които ще са отговорни за следене на процесите, протичащи в звената на Управляващото дружество, свързани с дейността на Фонда.

(3) (изм. 29.03.2012 г.) Краткосрочна стратегия за управление на операционния риск:

1. Основната цел на краткосрочната стратегия е определяне на насоките, които трябва да бъдат следвани за идентифициране, оценка, наблюдение, контрол и намаляване на операционния риск, свързан с дейностите на Фонда, както и определяне на организационната структура в Управляващото дружество, заета със създаването и практическото прилагане на системата за управление на операционния риск.

2. Идентифициране на операционния риск - за откриване и разграничаване на операционния риск от другите видове риск, Управляващото дружество използва подробен анализ на бизнес процесите в дружеството, както и вътрешно за всяко звено изследване, което представлява дейност по установяване на факти, спомагащи за разкриването, определянето и локализирането на източниците и концентрация на операционен риск в дейността на Фонда. Допуска се определени (малко на брой) рискове да не бъдат проследени (неидентифицирани). Поради тази причина във всяко звено е въведена процедурата по Риск и Контрол Само-оценка, една от целите, на която е да се подобри своевременното установяване на неидентифицираните рискове.

2.1. С цел по-точно разпределяне на операционните събития по рискови класове в зависимост от първопричината за тяхното възникване, в дейността на Фонда са идентифицирани, като потенциални четири основни рискови категории:

2.1.1. Рискове свързани с персонал - *Например: грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация.*

2.1.2. Технологичен риск - *Например: неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.*

2.1.3. Риск на обкръжаващата среда *Например: изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.*

2.1.4. Риск от физическо вмешателство – *Например: грабеж, терористичен акт, непозволено проникване в информационната система, природни бедствия, пожар.*

2.2. Бизнес процес - Една или няколко свързани помежду си процедури или операции, които съвместно реализират определена бизнес задача и реализирането им води до конкретни резултати. С оглед постигането на точни резултати в оценка на операционния риск са идентифицирани следните основни бизнес процеси:

2.2.1. Управление на портфейли;

2.2.2. Координация и комуникация;

2.2.3. Организация и управление на продажбите и обслужване на клиенти;

2.2.4. Управление на риска;

2.2.5. Нормативно съответствие;

2.2.6. Дистрибуция на дялове на договорни фондове;

2.2.7. Счетоводство на договорни фондове;

2.2.8. Счетоводство на Управляващото дружество;

2.2.9. Логистика;

2.2.10. Управление на Човешките ресурси;

2.2.11. Управление на Управляващото дружество;

2.2.12. Процес на регулативно и вътрешногрупово отчитане, управленска информация;

2.2.13. Оценка на НСА;

3. Оценка на рисковете - чрез съпоставянето на идентифицираните рискове срещу бизнес процесите в една плоскост се отчита и влиянието им върху всеки вид осъществявана дейност в Управляващото дружество. Така се определя и така наречената рискова зона, която е пресечната точка на риска с конкретната дейност. Там е съсредоточен операционния риск, който най - често подлежи на количествено измерване. Рискът се оценява от гледна точка на характеристиките - честота на възникване и степен на въздействие. Ръководителят на отдел „Управление на риска” съдейства на ръководителите от различните отдели, като им оказва методическа помощ в процеса на определяне на рисковите зони.

4. Наблюдение на рисковете - всички операционни събития, които носят ефективна загуба, както и такива с потенциална такава, надвишаваща 500 лв. следва да се докладват на отдела „Управление на риска” от съответните ръководители на отдели и да се регистрират в базата данни.

5. Управление/Редуциране на риска – стратегията включва прилагането на правила уреждащи организационната структура и нивата на отговорност, както и политики по управление на рисковете, конкретизирани във вътрешните за Управляващото дружество документи – Правила за управление на риска и Правила за вътрешната организация.

Ръководителите на отдели с помощта на отдела по управление на риска могат да извършват по-задълбочени анализи на рисковите фактори, както и да определят нови методи за управлението / редуцирането им, които не противоречат на вътрешните правила на Управляващото дружество.

Чл. 18. (1) Операционните рискове са вътрешни и външни. Вътрешните рискове са свързани с организацията на работата на управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда. Външните са свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда.

(2) Вътрешните оперативни рискове се състоят, но без да се ограничават до:

а) Рискове, свързани с персонал - възможността от загуби, свързани с възможността от грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация, неблагоприятни изменения в трудовото законодателство;

б) Технологичен риск – е възможността от загуби, обусловени от несъвършенството на използваните технологии - неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.

(3) Външните оперативни рискове се състоят, но без да се ограничават до:

а) Риск на обкръжаващата среда – възможността за реализиране на загуби, свързани с възможните загуби, свързани с изменения в средата от нефинансов характер, в която оперира Фонда - изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система;

б) Риск от физическо вмешателство – асоциира се със загуби, в следствие на непосредствено физическо вмешателство в дейността на колективните инвестиционни схеми – грабеж, терористичен акт, непозволено проникване в информационната система на Фонда или Управляващото Дружество.

Чл. 19. (1) (изм. 29.03.2012 г.) Оценката на оперативните рискове, свързани с дейността на Фонда се извършва от отдела за управление на риска.

(2) Служителите, работещи по договор за Управляващото дружество оказват пълно съдействие на отдела за управление на риска.

(3) Рисковете, свързани с дейността на Фонда се оценяват с една от следните оценки:

1. нисък – когато всички рискове са покрити с адекватни контролни процедури с висока ефективност и липсват или са налице незначителни отклонения;

2. среден – когато всички рискове са покрити в известна степен с контролни процедури с недостатъчна ефективност;

3. висок – когато не всички рискове са покрити с контролни процедури и/или процедурите на предварителния контрол липсват или не действат ефективно, в резултат на което е нарушено спазването на принципите за добро управление и прозрачност.

Чл. 19а. (1) (нов 29.03.2012 г.) Рискове свързани с персонала, това са рисковете от загуби, свързани с възможността от грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация, неблагоприятни изменения в трудовото законодателство.

(2) Методи за управление на рисковете свързани с персонала:

- Ясно дефиниране на вътрешни правила относно правата и задълженията на служителите;
- Ясно дефинирани вътрешни правила за достъп до информационните системи и бази данни на Управляващото Дружество;
- Регулярни обучения на персонала по теми свързани с:
 - финансова теория и практика;
 - управление на риска;
 - нормативната база имащи отношение към дейността на Фонда;
 - информационни технологии и сигурност;
 - други.
- Регулярни срещи между отделните отдели на Управляващото дружество за обмяна на опит, впечатления и препоръки, по отношение на източниците на риск и търсене на решения за управлението и минимизирането им;
- Ежегодни събеседвания и оценка на персонала;
- Поддържане на отворени, открити комуникации между различните звена в Управляващото дружество.

Чл. 19б. (1) (нов 29.03.2012 г.) Технологичен риск, това са рисковете свързани със загуби, обусловени от несъвършенството на използваните технологии - неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.

(2) Методи за управлението на технологичните рискове:

- Архивиране на информационната система на Фонда;
- Процедура за възстановяване на работоспособността на информационната система на Фонда;
- Организация и управление на достъпа на потребителите до информационната система на Фонда;
 - Дефиниране на различни класове информация, съхранявана в Управляващото дружество
 - Дефиниране на нива на достъп на служителите на Управляващото дружество според длъжностната им характеристика.

Чл. 19в. (1) (нов 29.03.2012 г.) Риск на обкръжаващата среда, това са рисковете свързани с възможните загуби, свързани с изменения в средата от нефинансов характер, в която оперира Фонда - изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.

(2) Методи за управление на рисковете свързани с обкръжаващата среда:

- Поддържане на актуална база данни с нормативната регламентация, имаща отношение към дейността на Фонда;
- Използване на външни консултанти и юридически кантори в случай на необходимост за имплементиране на нормативните изисквания спрямо дейността на Управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда;
- Вземане на активно участие в публичните обсъждания по отношение планирани промени в нормативната уредба, касаеща дейността на Управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда.

Чл. 19г. (1) (нов 29.03.2012 г.) Риск от физическо вмешателство – това са рисковете асоциирани със загуби, в следствие на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Фонда – грабеж, терористичен акт, непозволено проникване в информационната система на Фонда или Управляващото дружество.

(2) Методи за управление на риска от физическо вмешателство:

- Сключване на договор с охранителна фирма за осъществяване на 24-часов наблюдение и контрол на помещенията в които се намират технологичните средства и архивите на Управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда;
- Профилактика на регулярна база на въведените системи за наблюдение и контрол;
- Разработване на процедура за евакуация на служителите в случаите на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда;
- Процедура за докладване на инциденти.

VII. ЛИКВИДЕН РИСК

Чл. 20. (1) Управляващото дружество анализира ликвидния риск на база исторически данни за входящи и изходящи парични потоци, свързани с дейността на Фонда.

(2) Този анализ на Фонда служи за определяне на минималния праг от пари и парични еквиваленти в портфейла му.

(3) (изм. 29.03.2012 г.) Фондът е длъжен да инвестира в ликвидни прехвърляеми ценни книжа и други ликвидни финансови активи, както и да поддържа такава структура на активите и пасивите, която да му позволява да изпълнява във всеки момент задълженията си по обратното изкупуване на дяловете.

(4) (нова 29.03.2012 г., изм. 18.05.2012 г.) Управляващото дружество управлява ликвидния риск съгласно Правилата за поддържане и управление на ликвидността на Фонда. Правилата посочват принципите и методите на управление, както и правата и задълженията на лицата, отговорни за управлението, отчетността и контрола върху ликвидността.

(5) (нова 18.05.2012 г.) Управляващото дружество управлява ликвидния риск на инвестициите на Фонда по начин, който съответства на политиката за обратно изкупуване, установена в Правилата на фонда и в неговия Проспект.

(6) (нова 18.05.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Управляващото дружество провежда периодични стрес-тестове съгласно Политиката за провеждане стрес-тестове на ликвидността на Фонда, които позволяват да се оцени ликвидния риск на Фонда при извънредни обстоятелства.

(7) (нова 18.05.2012 г.) Управляващото дружество може да използва репосделки като краткосрочна мярка за постигане на ликвидност, в случай че тези сделки отговарят на изискванията на ЗДКИСДПКИ, Наредба № 44, Правилата и Проспекта на Фонда.

Чл. 21. (изм. 07.07.2008 г., отм. 29.03.2012 г., нов 14.12.2016 г.) Управляващото дружество приема Политика за провеждане на стрес-тестове върху ликвидността на Фонда.

VIII. РИСК ОТ КОНЦЕНТРАЦИЯ

Чл. 22. (1) (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество не може да инвестира повече от 5 на сто от активите на Фонда, които управлява в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице.

(2) (изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Управляващото дружество не може да инвестира повече от 20 на сто от активите на Фонда, които управлява във влогове в едно лице по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ.

(3) (изм. 29.03.2012 г.) Рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, не може да надвишава нито един от следните прагове:

1. 10 на сто от активите, когато насрещната страна е кредитна институция по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ или

2. 5 на сто от активите – в останалите случаи

(4) (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество може да инвестира до 10 на сто от активите на Фонда, които управлява в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, при условие че общата стойност на инвестициите в лицата, във всяко от които Фонда е инвестирал над 5 на сто от своите активи не надвишава 40 на сто от активите на Фонда. Ограничението по изречение първо не се прилага относно влоговете в кредитни институции, върху които се осъществява пруденциален надзор, както и към сделките с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти с тези институции.

(5) (изм. 07.07.2008 г., изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Независимо от ограниченията по ал. 1 – 3 Фондът не може да комбинира инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на тези инвестиции ще надвиши 20 на сто от активите на Фонда.

(6) (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество може да инвестира до 35 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, ако ценните книжа и инструментите на паричния пазар са издадени или гарантирани от Република България, от друга държава членка на ЕС, от техни регионални и местни органи, от трета държава или от публична международна организация, в която членува поне една държава членка.

(7) (нова 29.03.2012 г.) Прехвърляемите ценни книжа и инструментите на паричния пазар по ал. 6 не се вземат предвид за целите на ограничението по ал. 4.

(8) (бивша ал.7, изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Инвестиционните ограничения по ал. 1 - 6 не могат да бъдат комбинирани, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на инвестициите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти, ще надвиши 35 на сто от активите на Фонда.

(9) (бивша ал.8, изм. 29.03.2012 г.) Дружествата, включени към една група за целите на съставяне на консолидиран финансов отчет съгласно признатите счетоводни стандарти, се разглеждат като едно лице при прилагане на ограниченията по ал. 1 - 8.

(10) (бивша ал.9, изм. 29.03.2012 г.) Общата стойност на инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, емитирани от дружествата в една група, не може да надхвърля 20 на сто от стойността на активите на Фонда.

(11) (нова 29.03.2012 г.) При изчисляване на рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна, се използва положителната пазарна стойност на извънборсово търгуван деривативен договор с тази насрещна страна. Позициите на Фонда в деривативни инструменти с една и съща насрещна страна могат да бъдат нетирани, ако Управляващото дружество може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с насрещната страна от името на Фонда. Нетиране може да бъде извършено само на експозиции в извънборсово търгувани деривативни инструменти с една и съща насрещна страна. Не се разрешава нетиране с други експозиции на колективната инвестиционна схема към същата насрещна страна.

(12) (нова 29.03.2012 г.) При изчисляване на рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна Управляващото дружество взема предвид ограниченията по ал. 1 – 3 ако съществува обезпечение. Обезпечението може да бъде отразено по нетна стойност, ако Управляващото дружество може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с тази насрещна страна от името на Фонда.

(13) (нова 29.03.2012 г.) Управляващото дружество изчислява ограниченията за концентрация на емитента по ал. 1 - 10 въз основа на базовата експозиция, възникнала чрез използването на деривативни финансови инструменти съгласно метода на поетите задължения.

(14) (нова 29.03.2012 г.) При изчислението на рискова експозиция на Фонда към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент по ал. 4 и 5, Управляващото дружество трябва да включва при изчисленията всяка рискова експозиция към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент.

(15) (бивша ал.10, изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Управляващо дружество, действащо за сметка на всички управлявани от него колективни

инвестиционни схеми или други предприятия за колективно инвестиране, не може да придобива акции с право на глас, които биха му позволили да упражнява значително влияние върху управлението на емитент. Значително влияние по смисъла на изречение първо е налице в случаите на пряко или непряко притежаване на 20 на сто или повече от гласовете в общото събрание на емитент, определени съгласно чл. 145 и 146 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа. Фондът не може да придобива повече от:

1. десет на сто от акциите без право на глас, издадени от едно лице;
2. десет на сто от облигациите или други дългови ценни книжа, издадени от едно лице;
3. двадесет и пет на сто от дяловете на една колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, което отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ;
4. десет на сто от инструментите на паричния пазар, издадени от едно лице.

(16) (нова 29.03.2012 г., изм. 18.05.2012 г.) Ограниченията, относно дела на придобитите финансови инструменти спрямо общия брой финансови инструменти, издадени от едно лице, по ал. 15, т. 2, 3 и 4 не се прилагат, когато в момента на придобиване на посочените инструменти Управляващото Дружество, действащо за сметка на Фонда, не може да изчисли brutната сума на дълговите ценни книжа, на инструментите на паричния пазар или нетната стойност на емитираните ценни книжа. Съгласно счетоводната политика на Фонда, за момент на придобиване по предходното изречение се счита датата на сетълмент на сделката с финансови инструменти.

(17) (бивша ал.11, изм. 29.03.2012 г.) Управляващото Дружество може да инвестира не повече от 10 на сто от активите на Фонда в дяловете на едно и също предприятие за колективно инвестиране по чл. 38, ал. 1, т. 5 от ЗДКИСДПКИ, независимо дали е със седалище в държава членка или не.

(18) (бивша ал.12, изм. 29.03.2012 г.) Общият размер на инвестициите в дялове на предприятия за колективно инвестиране, различни от колективна инвестиционна схема, не може да надвишава 30 на сто от активите на Фонда.

(19) (нова 29.03.2012 г.) При сключване на репо сделки, рисковата експозиция на Фонда към всяка отделна насрещна страна не може да надхвърля 10 на сто от активите му, когато насрещната страна е банка по чл. 38, ал. 1, т. 6 ЗДКИСДПКИ и 5 на сто от активите в останалите случаи.

(20) (бивша ал.13, изм. 29.03.2012 г.) Ограниченията в този раздел не се прилагат, когато се упражняват права на записване, произтичащи от ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които са част от активите на Фонда.

(21) (нова 29.03.2012 г.) В случаите и при условията, предвидени в Правилата на Фонда и съгласно чл. 50, ал. 2 и 3 ЗДКИСДПКИ някои от ограниченията по предходните алинеи могат да не се прилагат до 6 месеца от получаване на разрешението за организиране и управление на Фонда, както и в случай на преобразуване, в което Фондът участва като приемаща колективна инвестиционна схема, за която Комисията е компетентен орган – до 6 месеца от датата на вписване на сливането или вливането в съответния регистър.

(22) (нова 25.01.2021 г.) Фондът може да инвестира до 25 на сто от активите си в облигации, издадени от кредитна институция със седалище в държава членка, която подлежи на надзор с цел защита на притежателите на облигации, включително на изискването набраните от емисията облигации средства да бъдат инвестирани в активи, които през целия период на емисията осигуряват покритие на претенциите във връзка с облигациите и които в случай на несъстоятелност на

емитента да бъдат използвани приоритетно за изплащане на задълженията към притежателите на облигации. Общата стойност на инвестициите по изречение първо, надхвърлящи ограничението по ал. 1 за експозиции към един емитент, не може да надхвърля 80 на сто от активите на колективната инвестиционна схема. Комисията уведомява Европейската комисия за категориите облигации и емитенти, които съгласно българското законодателство отговарят на изискванията на изречение първо.

Чл. 23 (1) (изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) При нарушение на инвестиционните ограничения по този раздел по причини извън контрола на Фонда или в резултат на упражняване права на записване, той приоритетно, но не по-късно от шест месеца от възникване на нарушението, чрез сделки за продажба привежда активите си в съответствие с инвестиционните ограничения, като отчита интересите на притежателите на дялове.

(2) (изм. 29.03.2012 г., изм. 18.05.2012 г.) Съветът на директорите на Управляващото дружество установява вътрешно рискови ограничителни прагове, които са на ниво 95% от ограниченията по чл. 22, ал. 1 – 19.

(3) (нова 29.03.2012 г.) Всяко преминаване на праговете по ал. 2 се документира от отдела за управление на риска и се докладва на Съвета на директорите на Управляващото дружество за предприемане на коригиращи действия.

(4) (нова 18.05.2012 г.) Докладите по ал. 3 се изготвят от страна на Ръководителя на отдела за управление на риска в писмена форма до края на следващия работен ден след установяване на нарушението и се предоставят на Съвета на директорите на Управляващото дружество.

(5) (нова 18.05.2012 г.) Управляващото дружество извършва постоянен анализ на инвестициите в портфейла на Фонда с цел недопускане на надвишаване на ограниченията по чл. 22, ал. 1 – 19.

(6) (нова 18.05.2012 г.) Изключения правилата по чл. 22 и чл. 23, се допускат единствено при възникването им в следствие на извънредни ситуации (природни бедствия, политически, икономически, и други).

IX. НАБЛЮДЕНИЕ И ПЕРИОДИЧНА ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЪТРЕШНИТЕ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 24. (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество оценява рисковете, свързани с портфейла на Фонда, използвайки данни за фиксиран период от време, като актуализира входящите данни на дневна база.

Чл. 25. (1) (изм. 29.03.2012 г.) Отделът за нормативно съответствие извършва поне веднъж годишно проверка на процеса по управление и измерване на риска, която включва най-малко проверка на:

1. пълнотата на документацията, свързана с правилата по управление на риска и организацията на звеното за контрол на риска;
2. отчитането на оценките на риска в управлението на риска и целостта на управленската информационна система;
3. процеса на одобрение на методите и системите за оценка на риска;
4. обхвата на основните рисковете и утвърждаване на всички съществени промени в процеса на измерване на риска;

5. точността и пълнотата на данните за позициите, точността и уместността на допусканията за волатилност и корелация, както и точността на оценката и изчисленията за чувствителност към риск;
6. съвместимостта, навременността и надеждността на източниците на данни, включително независимостта на информационните източници;
7. резултатите от тестовете за валидност и точност на използваните методи.

(2) (нова 29.03.2012 г.) Отделът за нормативно съответствие докладва незабавно в писмена форма на Съвета на директорите при откриване на грешки, нередности, неправилна употреба, измами или злоупотреба във връзка с дейността на Фонда.

X. ВИДОВЕ ДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ. ВИДОВЕ РИСКОВЕ (загл. изм. 29.03.2012 г.)

Чл. 26. (1) (изм. 25.01.2021 г.) Управляващото дружество сключва сделки с деривативни инструменти от името на Фонда:

- с цел управление на риска;
- с инвестиционна цел – съобразно инвестиционната политика и рисковия профил на Фонда.

(2) (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество сключва от името на Фонда (като купувач или продавач) само дериватни договори, които отговарят на следните критерии:

1. деривативни финансови инструменти, включително еквивалентни на тях инструменти, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане, търгувани на регулирани пазари по чл. 38, ал. 1, т. 1 - 3 от ЗДКИСДПКИ и/или деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, при условие за деривативните финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари че:

- а) базовите им активи са ценни книжа, финансови индекси, лихвени проценти, валута или валутни курсове, в които договорният фонд може да инвестира съгласно инвестиционната си политика, определена в правилата;
- б) деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, които отговарят на следните условия:
 - аа) насрещната страна по сделката с тези деривативни финансови инструменти е институция – предмет на пруденциален надзор и отговаря на изисквания, определени от заместник-председателя;
 - бб) могат да се оценяват ежедневно по общоприети, подлежащи на проверка методи, и във всеки един момент по инициатива на Фонда могат да бъдат продадени, ликвидирани или закрити чрез офсетова сделка по справедлива стойност.

(3) (нова 25.01.2021 г.) Оценката и управление на риска на Фонда по отношение на сделките с деривативни инструменти включва и нормативните изисквания посочени в Политиката за предвиждане на загубите от активи получени като обезпечение и в Политиката за обезпеченията и реинвестирането на паричните обезпечения.

Чл. 27. (изм. 29.03.2012 г.) Деривативните финансови инструменти, в които управляващото дружество инвестира за сметка на Фонда с **цел управление на риска** са:

- лихвени фючърси, фючърси върху лихвени индекси, фючърси върху облигации, валутни фючърси, фючърси върху акции;
- договори за форуърдни курсове;
- форуърдни ангажменти за покупка или продажба на дългови инструменти;
- опции върху лихвени проценти;
- опции върху дългови инструменти;
- опции върху акции;
- опции върху финансови фючърси;
- опции върху суапове;
- опции върху валутни курсове;
- варианти върху дългови инструменти;
- варианти върху акции;
- суапове.

Чл. 28. (1) (изм. 29.03.2012 г.) Основните рискове по посочените в чл. 27 деривативни инструменти са свързани с тези, характерни за базовите инструменти, въз основа на които са конструирани. Основните рискове, характерни за посочените деривативни инструменти, са следните:

1. **Пазарен риск** – рискът от промяна в стойността на деривативните инструменти в резултат на промяна в лихвените проценти, цените на ценните книги, стойностите на индексите или валутните курсове, служещи като базови инструменти, въз основа на които са конструирани. Основните видове пазарен риск, характерни за посочените деривативни финансови инструменти са **ценовият, лихвеният и валутният**, описани в Раздел III от настоящите правила. Пазарният риск на хеджиращите инструменти се разглежда в съвкупност с риска на хеджираната позиция в портфейла. Определянето на пазарния риск на хеджиращите инструменти се прави във връзка със структурирането на хеджиращите сделки и поддържане на ефективен хедж.

2. **Кредитен риск на насрещната страна** – Рискът от загуби, който възниква поради невъзможност на длъжника да изпълни задълженията си по сключения договор. Този риск е значително по-висок при извънборсовите деривати (OTC Derivatives), тъй като сетълмента по сделката се урежда директно с насрещната страна. Значително по-нисък е кредитният риск при борсовите контракти, тъй като клиринговата къща играе ролята на насрещна страна по сделката, а контрагентите са задължени да поддържат минимално-изискуеми средства по маржин сметка в клиринговата къща, гарантиращи извършването на дължимото плащане.

3. **Сетълмент риск** – кредитният риск, който носят контрагентите по сделката през периода на сетълмента. Този риск е значително по-висок при търговията с инструменти на извънборсовите пазари. С цел намаляване му, страните по сделката могат да сключат двустранно споразумение за нетиране, което позволява нетиране на плащанията, без да се извършва реална покупко-продажба на базовите инструменти.

4. **Ликвиден риск** - риск от загуби, поради невъзможност Инвестиционното дружество/Договорния фонд да заеме или да прекрати дадена позиция в случай на неблагоприятни и неочаквани пазарни изменения, без това да окаже съществено

негативно влияние върху стойността на деривативния инструмент. Деривативните договори, сключени на извънборсов пазар (ОТС пазар) са значително по-нисколиквидни от борсовите деривативни инструменти.

5. Базисен риск при фючърсни договори – вероятност за разширяване на спреда между пазарната и фючърсната цена на базовия инструмент, която възниква в случаите, когато характеристиките на хеджиращия инструмент се различават от тези на позицията, която се хеджира.

6. Риск на лостовия ефект (ливъридж) – Възможността за ливъридж или финансиране на определен процент от инвестицията със заемни средства, поражда риск от загуба на сума, надхвърляща инвестицията в съответния деривативен инструмент.

(2) (изм. 29.03.2012 г.) Общата рискова експозиция, възникваща в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти следва да не надвишава нетната стойност на активите на Фонда.

(3) (нова 29.03.2012 г.) Общата рискова експозиция за основните видове деривативни финансови инструменти се определя въз основа на пазарната и справедлива цена на деривативните инструмент, отчитайки текущата стойност на базовите активи, рискът на насрещната страна по сделката, показателите за бъдещи пазарни изменения и времето, необходимо за закриване на позициите.

(4) (нова 29.03.2012 г.) Управляващото дружество прилага метода на поетите задължения последователно към всички позиции в деривативни финансови инструменти, включително и за вградените деривативни инструменти.

(5) (нова 29.03.2012 г.) При прилагането на метода на поетите задължения за изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда, стойността на всяка позиция в деривативен финансов инструмент се приравнява на пазарната стойност на еквивалентна позиция в базовия актив на този деривативен инструмент. Изчисленията за съответните деривативни инструменти се извършват по следния начин:

1. фючърси:

- а) фючърси върху лихвени индекси – пазарна стойност на базовия актив, т.е. – брой на контрактите * номинал * нивото на индекса;
- б) фючърси върху облигации - пазарна стойност на базовия актив, т.е. – брой на контрактите * номинал * пазарна цена на “cheapest-to-deliver” облигация претеглена с фактора на конверсия;
- в) лихвени фючърси – брой контракти * номинал;
- г) валутни фючърси – брой контракти * номинал;
- д) фючърси върху акции – брой контракти * множител * пазарна цена на базовата акция.

2. форуърди:

- а) договори за форуърдни курсове – главница (т.е. пазарна стойност на базовия актив) на форуърдния договор;
- б) форуърдни ангажменти за покупка или продажба на дългови инструменти - главница (т.е. пазарна стойност на базовия актив) на форуърдния договор;
- в) валутен форуърд – главница в съответната валута.

3. опции:

- а) опции върху акции – пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на опцията, т.е. - брой контракти (договори) * брой акции в един контракт * цена на акция * делта;

б) опции върху дългови инструменти - пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на опцията, т.е. – главница * цена на облигацията * делта;

в) опции върху лихвени проценти - главница * делта;

г) валутни опции – главница в съответната валута*делта.

4. варанти:

а) варанти върху акции - пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на ванта , т.е. - брой контракти (договори)*, брой акции * цена на акция * делта;

б) варанти върху дългови инструменти - пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на ванта, т.е. – главница * цена на облигацията * делта;

5. **лихвен суап** – номинал на договора (фиксираната страна);

6. CDS:

а) при покупка на протекция – пазарна стойност на базовия актив;

б) при продажба на протекция – по-високата стойност измежду пазарната стойност на базовия актив и номиналната стойност на базовия актив.

(6) (нова 29.03.2012 г.) Определянето на общата рискова експозиция включва:

1. Изчисляване на експозицията, възникнала от всеки отделен деривативен инструмент.

2. Идентифициране на споразуменията за нетиране или хеджиране. За всяко нетиране или хеджиране се изчислява нетна експозиция както следва:

а) брутната експозиция е равна на сумата от експозициите към отделните финансови деривативни инструменти след отчитане на надирането;

б) ако споразумението за нетиране или хеджиране се отнася за позиции в ценни книжа, пазарната стойност на ценните книжа може да се използва за нетиране на брутната експозиция;

в) абсолютната стойност на резултата от калкулацията е равна на нетната експозиция.

3. Общата рискова експозиция е равна на сумата от:

а) абсолютната стойност на експозицията по всеки отделен деривативен инструмент, неучастващ в нетираци или хеджираци споразумения;

б) абсолютната стойност на нетната експозиция, получена след отчитане на нетиращите и хеджиращите споразумения.

(7) (нова 29.03.2012 г.) При изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда, Управляващото дружество може да вземе предвид споразумения за нетиране и хеджиране, ако тези споразумения не пренебрегват очевидни и съществени рискове и водят до явно намаляване на рисковата експозиция.

(8) (нова 29.03.2012 г.) Нетиране може да се извърши между: деривативни финансови инструменти конструирани върху един и същ базов инструмент, независимо от датата на техния падеж; позиции в ценни книжа (акции, облигации и др.) и деривативни финансови инструменти с базов актив съответните ценни книжа.

(9) (нова 29.03.2012 г.) За да се възползва от възможността за намаляване на общата си рискова експозиция, Управляващото дружество следва да докаже, че цената на хеджирания и хеджиращия инструмент винаги се движат в

противоположна посока и демонстрират силна отрицателна корелация, независимо от пазарните условия.

(10) (нова 29.03.2012 г.) Ако използването на деривативни финансови инструменти не създава допълнителен риск за Фонда, базовата експозиция не се включва в изчисляването на задължението.

(11) (нова 29.03.2012 г.) При използване на метода на поетите задължения споразуменията за временно заемане на средства, сключени от името на колективната инвестиционна схема, съгласно чл. 27 ЗДКИСДПКИ не се включват при изчисляването на общата рискова експозиция.

(12) (нова 29.03.2012 г.) Методи за оценка на рисковете, свързани с инвестиции в деривативни финансови инструменти:

1. **Пазарен риск** – лихвеният, валутният и ценовият риск на базовите инструменти се измерват въз основа на описаните в Раздел IV количествени методи. За оценка чувствителността на цената на опциите и вариантите към различните рискови фактори, определящи цената им, се използват следните измерители:

а) **Делта** – изменението стойността на опцията/варанта в резултат на промяната в цената на базовия актив.

б) **Тита** – изменението в стойността на опцията с приближаване на датата на падежа, при константни други фактори;

в) **Вега** – изменението в стойността на опцията спрямо промяната на волатилността.

2. **Базисен риск** – експозицията към базисен риск се измерва чрез разликата между текущата стойност на базовия актив и договорената му фючърсна цена.

3. **Кредитен риск на насрещната страна** – измерва се чрез пазарната стойност на вземането от съответния контрагент.

4. **Сетълмент риск** – измерва се чрез пазарната стойност, предмет на сетълмент по сделката.

5. **Риск на лостовия ефект** – измерва се с пазарната стойност на % ливъридж, договорен по сделката.

6. **Ликвиден риск** – измерва се чрез следната методика:

$\text{Max loss} = W * S * 1/2$, където

W е пазарната стойност на деривативния инструмент,

S е спредът между цена продава и купува, разделен на средната цена

$$S = \frac{[P(ask) - P(bid)]}{P(mid)}$$

(13) (нова 29.03.2012 г.) Общата стойност на експозицията на Фонда, свързана с деривативни финансови инструменти, не може да бъде по-голяма от нетната стойност на активите ѝ. Когато прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар съдържат вграден деривативен инструмент, експозицията на Фонда към този деривативен инструмент се взема предвид при изчисляването на общата експозиция по предходното изречение.

Ако Фонда прилага техники и инструменти за ефективно управление на портфейла по чл. 42 ЗДКИСДПКИ, включително споразумения за обратно изкупуване, с цел създаване на допълнителен ливъридж или излагане на пазарен

риск, при изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда управляващото дружество взема предвид и тези сделки.

При инвестиране в деривативни инструменти, Управляващото дружество спазва ограничението по чл. 22, ал. 8 - 10 и при условие че експозицията към базовите активи общо не надхвърля инвестиционните ограничения по чл. 22, ал. 1 – 10.

Когато Фондът инвестира в деривативни финансови инструменти, базирани на индекси, тези инструменти не се комбинират за целите на инвестиционните ограничения по чл. 22, ал. 1 - 10.

За целите на настоящата алинея рисковете свързани с експозицията в деривативни финансови инструменти се изчисляват, като се вземат предвид текущата стойност на базовите активи, рискът на насрещната страна по сделката с деривативния финансов инструмент, бъдещите колебания на пазара, както и необходимият период от време за закриване на позицията.

Чл. 29. (1) (изм. 18.05.2012 г.) За намаляване на риска за Фонда Управляващото дружество може да използва техники и методи за хеджиране от негово име и за негова сметка. При хеджиране на активите на Фонда с деривативни финансови инструменти стойността на базовия актив на всяка отделна хеджираща позиция може да превишава стойността на актива към момента на сключване на сделката, който Фонда притежава в портфейла си, с цел постигане на ефективност на хеджиращата сделка.

(2) (нова 29.03.2012 г.) Размерът на позициите в деривативни финансови инструменти, в които Управляващото дружество инвестира за сметка на Фонда с **цел управление на риска** зависят от ефективността на хеджирането.

(3) (нова 29.03.2012 г.) Размерът на позицията в деривативни инструменти се определя от следните основни принципи:

1. Основен фактор, който определя ефективността на хеджиращите сделки е избора на хеджиращ инструмент с базов актив или активи, които осигуряват най-добра корелация между цената на хеджиращия инструмент и цената, която стои в основата на съответния риск, който се хеджира.
2. Хеджирането се счита за високоефективно, ако в началото и по време на неговото съществуване се очаква измененията в справедливата стойност или паричните потоци на хеджирания актив да бъдат почти напълно компенсирани посредством измененията в справедливата стойност и паричните потоци на хеджиращия инструмент, а конкретните резултати са в рамките на 80-125 %.

(4) (бивша ал. 2, изм. 29.03.2012 г., изм. 25.01.2021 г.) Управляващото дружество ежедневно следи и оценява ефективността на хеджа, като прилага принципите заложи в Международните стандарти за финансово отчитане.

Чл. 30. (отм. 29.03.2012 г.)

Чл. 31. (отм. 29.03.2012 г.)

Чл. 32. (отм. 07.07.2008 г.)

XI. СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ***(бивш. Раздел XII, изм. 29.03.2012 г.)***

Чл. 33. (изм. 29.03.2012 г.) Основна цел на счетоводните процедури е адекватното събиране, обработване и представяне на достоверна, систематизирана и навременна информация за степента на риск, на която е изложен Фонда.

Чл. 34. Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск пред Съвета на директорите е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Чл. 35. (изм. 29.03.2012 г.) Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира рискът от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на Фонда.

Чл. 36. Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на управление на рисковете от управляващото дружество. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

Чл. 37. За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете е необходимо съгласуваност с всички звена в управляващото дружество.

Чл. 38. (изм. 07.07.2008 г., изм. 29.03.2012 г.) Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са следните:

1. Спазване на одобрената от Съвета на директорите счетоводна политика, изработена в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети;
2. Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси;
3. Осигуряване на необходимия информационен поток към счетоводното звено;
4. Навременност на подаваната към счетоводното звено информация;
5. Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
6. Активно взаимодействие със звеното за управление на риска и другите звена на управляващото дружество за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск;
7. Наличие на програмни продукти, целящи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
8. Организационна структура на счетоводното звено в съответствие с нуждите на управляващото дружество, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
9. Ежедневно осчетоводяване на всички операции, както и преценка на финансовите инструменти в портфейла на Фонда, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
10. Ежедневно извличане, предоставяне на други звена и на ръководството на управляващото дружество, както и анализ на информацията за оценка на рисковете. Ежедневно изготвяне на баланс и аналитична оборотна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневните справки;
11. Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в счетоводното звено;

12. Възможност за контрол на дейността от отдел „Нормативно съответствие” и Съвета на директорите на Управляващото дружество;

13. Надеждно съхраняване на хартиените носители на информация чрез осигуряването на подходящи помещения за това.

Чл. 39. (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество определя източниците на ценова информация, данните от които ще се ползват за ежедневна и/или ежемесечна преценка на позициите в портфейла на Фонда, както и отговорните за това служители.

Чл. 40. (изм. 07.07.2008 г.) Източници на цени са регулираните пазари – Българска фондова борса АД и чуждестранни регулирани пазари, на които се търгуват финансови инструменти.

Чл. 41. Източници на котировки могат да бъдат признати световни информационни агенции като REUTERS, BLOOMBERG и т.н. За оценка на българските държавни ценни книжа могат да се ползват котировки от първични дилъри за тях, като в този случай се изисква да се определят дилърите и отговорните лица за събиране и обработка на информацията.

Чл. 42. За всяка от позициите във финансови инструменти, които нямат текущи котировки за цени се определя метод за пресмятане на справедливата ѝ цена, като този метод се следва последователно. Отговорните за пресмятането на справедливите цени длъжностни лица, трябва да могат да дават разяснения по kalkulациите и периодично да проверяват пригодността и адекватността на използваните методи.

Чл. 43. (изм. 18.05.2012 г.) Управляващото дружество следва да делегира отговорности на служители, които да следят за отклоненията в сетълмента по сделките с дългови инструменти, акции и валути.

XII. АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ. ФОРМИ И СРОКОВЕ НА ДОКЛАДВАНЕ ***(бивш. Раздел XIII, изм. 29.03.2012 г.)***

Чл. 44. (изм. 29.03.2012 г., изм. 14.12.2016 г.) Правилата и процедурите, уреждащи вътрешната организация и отговорностите в Управляващото дружество са подробно уредени в Правилата за вътрешната организация и Правилата за избягване на конфликти на интереси и за осигуряване на защита срещу разкриване на вътрешна информация на Управляващото дружество, като те съдържат и осигуряват:

- а) идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в Управляващото дружество да поеме определена отговорност;
- б) ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на Управляващото дружество;
- в) политики и процедури за разрешаване и одобряване;
- г) политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;

- д) политики и процедури за достъп до информацията;
- е) правила за управление на човешките ресурси.

Правила относно организационната структура на Управляващото дружество във връзка с оценката и управление на риска се съдържат и в Раздел II. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА на настоящите Правила.

В допълнение, политики, процедури и правила по б. „в” по-горе се съдържат и в Устава на Управляващото дружество, който в съответствие с изискванията на Търговския закон съдържа изчерпателна уредба на правомощията на корпоративните органи на Управляващото Дружество и разпределението на функциите между тях (в това число по управление на инвестиционни дружества и договорни фондове), включително определя кои решения са от компетентността на Общото събрание на акционерите и Съвета на директорите, както и изброява решенията на Съвета на директорите, за които е необходимо предварително разрешение или одобрение от Общото събрание на акционерите.

В стриктно съответствие с разпределението на функциите между различните отдели и служители в отделите, и при спазване на изискването за разделяне на отговорностите съгласно б. „г” по-горе, са изготвени и се спазват длъжностни характеристики за всяка заемана длъжност в Управляващото дружество, в които се определят изискванията към лицата за назначаването им на съответната длъжност и кръга от задължения, които им се възлагат.

Управляващото дружество изготвя Политика за предвиждане на загубите от активи получени като обезпечение на Фонда и Политика за обезпеченията и реинвестирането на паричните обезпечения на Фонда относно обезпеченията получени в резултат на използване на техники за ефективно управление на портфейла.

Чл. 45. (изм. 29.03.2012 г.) Административни процедури, необходими за осъществяване на дейността на управляващото дружество са:

1. Процедура за одобряване или коригиране на вътрешните правила;
2. Наличие на система за проверка и оценка на адекватността и ефективността на приетите от Управляващото дружество мерки, политики и процедури по чл. 122 от Наредба № 44, както и на предприетите действия за отстраняване на всички пропуски при спазването на задълженията от страна на Управляващото дружество;
3. Поредица от действия на служители, във връзка с осъществяване на дейността на управляващото дружество, съобразно издадения му лиценз;
4. Упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на управляващото дружество;
5. Процедура за създаване, функциониране и управление на данните и документите в управляващото дружество, включително и тяхното архивиране;
6. Администриране и управление на информационната система;
7. Правила и отговорни служители за уведомяване на Комисията за финансов надзор относно дейността на управляващото дружество.

Чл. 46. Във вътрешните правила управляващото дружество регламентира случаите на конфиденциалност при работа с вътрешна информация, както и нормите за поведение на служителите по отношение на клиентите на управляващото дружество, в случаи, когато услугата, искана от клиент, се отнася до инвестиция, информацията за която не е публично достояние.

ХІІІ. ОТЧЕТНОСТ И РАЗКРИВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ (нов 29.03.2012 г.)

Чл. 47. (изм. 29.03.2012 г.) Управляващото дружество води и съхранява отчетна информация по видове хеджиращи сделки и представя в КФН информацията, съгласно наредбата по чл. 60, ал. 1, т. 3 от ЗДКИСДПКИ.

Чл. 48. (1) (нова ал. 1 18.05.2012 г.) Управляващото дружество извършва оценка, контрол и периодичен преглед на:

1. адекватността и ефективността на вътрешните правила за управление на риска, както и на мерките, процесите и техниките по чл. 44 – 46 Наредба № 44;
2. степента на спазване на правилата за управление на риска и изпълнението на мерките, процесите и техниките по чл. 44 - 46 Наредба № 44;
3. адекватността и ефективността на мерките, предприети за отстраняване на недостатъците в процеса на управление на риска.

(2) (бивш текст на чл. 48, изм. 29.03.2012 г., изм. 18.05.2012 г., изм. 14.12.2016 г.) Управляващото дружество извършва оценка, контрол и преглед на системата за управление на риска веднъж годишно. Периодът обхваща текущата финансова година. Периодичният преглед, контрол и оценка по ал. 1 се документират, като се посочва датата на извършването им.

(3) (нов 18.05.2012 г.) Управляващото дружество извършва периодичен преглед на използваните методи за оценка на рисковете, както и оценка на съответствието на тези Правила с пазарните условия в срок от 10 календарни дни след приключване на всяко шестмесечие. При настъпване на значителни изменения в пазарните условия могат да бъдат извършвани и извънредни прегледи.

Чл. 49. (изм. 29.03.2012 г.) Въз основа на извършената проверка по чл. 48 по-горе и при необходимост от внасяне на промени в Правилата за управление на риска, Съвета на директорите на Управляващото дружество приема промени в Правилата, които се внасят в КФН за одобрение по реда на чл. 18, ал. 1 и 2 ЗДКИСДПКИ в срок не по-късно от 7 дни след датата на приемането им.

Чл. 50. (1) (нов 29.03.2012 г.) Управляващото дружество, от името и за сметка на Фонда, разкрива публично най-малко веднъж годишно информация със следното съдържание:

1. информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:
 - а) политики и процедури за управление на различните видове риск;
 - б) структурата и организацията на звеното за управление на риска;
 - в) обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;
 - г) политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;
2. информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

(2) (нова 29.03.2012 г.) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез Интернет страницата на Управляващото дружество в срок до един месец от извършване на прегледа по чл.48.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящите правила са приети от Съвета на директора на УД “Реал Финанс Асет Мениджмънт” АД на 25.06.2007 г. и са изменени на 07.07.2008 г., като изменението е в сила от 23 юли 2008 г., на 29.03.2012 г., на 18.05.2012 г и на 14.12.2016 г. и 25.01.2021 г. като изменението влиза в сила след одобрение от страна на Заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление „Надзор на инвестиционната дейност”.

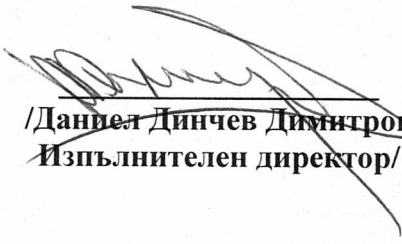
§2. (нова 29.03.2012 г.) За всички въпроси, които не са изрично уредени в тези Правила, намират приложение разпоредбите на ЗДКИСДПКИ и останалото приложимо законодателство.

§3. (нова 29.03.2012 г.) В случай на несъответствие между разпоредби на тези Правила и на нормативен акт, прилага се последния, без да е необходимо изменение в Правилата, освен ако това изрично не се предвижда от нормативния акт или тези Правила.

**за УД “Реал Финанс Асет Мениджмънт” АД,
действащо от името и за сметка на ДФ “ПРАЙМ АСЕТС”:**

**/Ивелина Кънчева Шабан
Председател на СД и Изпълнителен директор/**

**/Данел Динчев Димитров
Изпълнителен директор/**

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. ОТМЕНЕНО 29.03.2012 Г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. ОТМЕНЕНО 29.03.2012 Г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3. ОТМЕНЕНО 29.03.2012 Г.